

Globální (protentokrát prý) slavnost

Jako by to byla symbolická symbióza: první dubnovou nedělí, kdy se ještě jaro jen ztěžka prokousávalo k vládě nad svými třemi měsíci roku 2014, hrálo na jevišti Divadla Semafor studentské divadlo. Jeho název *Comica Economica* napovídá, že šlo o studenty Vysoké školy ekonomické, kteří uvedli dvě jednoaktovky svého učitele, RNDr. Bohumíra Štědrone. V první části to byla parodie na známou aféru z Bílého domu *Prezidentka Hillary – Stážistka Monik a prokurátor Ringo Star* a ve druhé, *Globální slavnosti*, způsobí krizi jakási soudobá „bílá nemoc“, kterou tu představuje nákaza rybí anginou.

Tím symbolem je fakt, že na scéně souboru, který s Ypsilonkou, brněnskými Provázkem a Hadivadlem nese štafetu, jejíž sémě tvořily v 60. letech obdobné soubory, se představila dnešní mladá generace. Pro mnohé autory oné éry „malých jevištních forem“ byla podnětem k tvorbě ideologická cenzura, které je již čtvrt století odzvoněno; a mluvené slovo se nedalo tak lehce cenzurovat jako vytištěné. Ale zřejmě ani ono lidské právo sdělovat svůj názor, není zajištěno tím, že se likviduje příslušná instituce státní moci. A tak se studenti roku 2014 vracejí k tomu, čím oslovovala společnost generace před půlstoletím – k jevišti, kde nejde o to ztvárnit psychologickou drobnokresbu jiných lidí, ale svůj názor na skutky a jednání druhých.

Pro malá divadla byl důležitý názor herce na roli, kterou hrál. Mladí ekonomové k nim přidali i názor na to, jak vše komentují média v té nejrozšířenější soudobé formě.

Nešel jsem proto do hlediště, abych poměřoval, co se podařilo, a případně vyčítal, že ne všechny výkony odpovídaly zvolenému stylu. Že dívčí část souboru na tom byla lépe než jejich partneři (to ostatně dnes bývá i v leckterém profesionálním souboru). Hlavní byla celková atmosféra – a tu pomáhá studentům probouzet především smysl pro recesi a parodii. Tu naznačuje nejen titul první hříčky, ale i zvolený styl pohledu na svět, který tu je zobrazován. Už třeba jen genderová záměna v aféře rodiny Clintonových, kterou vyšetřuje člen legendární skupiny Beatles, napovídá, že se tu soubor vrací až do časů před 90 roky, kdy *revue*, co by se vešla do *kapsičky od vesty*, provedená studenty z lycea ve francouzském Dijonu v dnešní Janáčkově síni poblíž Kampy, volila stejnou parodii a stala se tak vzorem pro další a další generace.

Oba tituly jsou dílem principála této společnosti, jenž si vedle témat, která svým studentům přednáší (a webové stránky souboru informují, že jde o komerční i politický marketing a prognostika), uchoval svěžího ducha svých vlastních studentských let. Ba, jako příslušník rodiny brněnských Štědroňů, obohatil svou životní zkušenost spřízněností s touto skutečně věčně mladou historií, na míle vzdálenou politikářským frázím minulých schémat. A tuto spřízněnost s časem našich „malých forem“ jsem v hledišti prožíval.

Nebyl jsem ostatně jediný, kdo z pamětníků „malých jevištních forem“ zasedl v hledišti. O dvě řady za mnou seděl Petr Poledňák, který provedl listopadovými dny roku 1989 třetí proměnu ústeckého Kladivadla po nástupu normalizace. Tehdy se zdálo, že zákaz jeho inscenace *Z Košic do Aše a zpět* na jaře toho roku byl poslední administrativní počín státní moci vůči souboru mladých herců. Bohužel divadlo, které v městě nad Labem navazovalo na tuto tradici, v této chvíli už není. Ani normalizační mocipáni si v obavě, že by mohli být označeni za nekulturní barbary, nedovolili takový soubor zrušit. Když už nemohou existovat instituce, které vyslovují ideologické zákazy, je tu volná ruka trhu. I proto v tom výčtu na počátku chybí Činoherní studio z Ústí nad Labem – ještě vloni by tam bylo.

Pro dědictví z éry „divadel malých forem“ hovoří i fakt, že se diváci a herci nerozcháze li hned po děkovačce. Pamatuji, že jsme se vždy scházeli v prostorách těchto klubů (neboť obvykle se tento žánr nehrál v klasickém divadle, kde je prostor jeviště a hlediště oddělen, ale v klubu, kde se dalo hovořit o jevech, které tu byly nahlíženy kriticky a s vtípem). V prostorách dejvického Semaforu se sešli na partii šachů, neboť k nim má principál a zřejmě i jeho spřízněné duše blízko.

Děkovačkou souboru představení nekončí...

Jindřich Beránek